

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti utca 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Indítványozó a T. Alkotmánybíróság előtt IV/1994-1/2022. számon folyó ügyben az alábbi

***alkotmányjogi panasz
kiegészítést***

terjeszti elő a T. Alkotmánybíróság Ügyrendjének 35. §-a alapján, a benyújtott panasz B) fejezetéhez kapcsolódóan, melyet Indítványozó a **Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának** – korábban 2. számú mellékletként csatolt - **Jpe.I.60.009/2022/10.** sz. jogegységi hatályú határozatával szemben terjesztett elő (a továbbiakban: **Alkotmányjogi Panasz**), és figyelemmel a Kúria *Jpe.IV.60.014/2022/9.* számú, az Alkotmányjogi Panasz benyújtását követően hozott jogegységi határozatára is (ld. lenti 2.7 pont).

1. Indítványozó kérelme

- 1.1 Indítványozó az Alkotmányjogi Panaszának az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben tett panasza körében továbbra is azt kéri a T. Alkotmánybíróságtól, hogy a Határozat alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

2. A kiegészítés indokolása

- 2.1 Az Alkotmányjogi Panasz azon fejezetében, amelyben a Határozat alaptörvény-ellenessége mellett érvelünk, kifejtettük, hogy
- (i) a Határozat sérti az Indítványozó törvényes bíróhoz való jogát (ld. az *Alkotmányjogi Panasz B) fejezet 2.1.1 pontját*);
 - (ii) a Határozat sérti az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát (ld. az *Alkotmányjogi Panasz B) fejezet 2.2.1 – 2.2.20 pontját*); és
 - (iii) a Határozat kirívóan *contra legem* érvelése elérte az alaptörvény-ellenesség szintjét (ld. az *Alkotmányjogi Panasz B) fejezet 2.3.1 – 2.3.12 pontját*).

2.2 Jelen kiegészítő beadványunkban hangsúlyozni kívánjuk, hogy az **Indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga azáltal is sérült**, hogy Határozatában a Kúria **önkéntesen, ügyazonosság hiányában** állapította meg a jogkérdésben való indokolatlan eltérést és helyezte hatályon kívül a Kúria szaktanácsának felülvizsgálati ítéletét.

2.3 Tette ezt annak ellenére a Kúria, hogy az Alkotmányjogi Panaszunk 5. számú mellékleteként csatolt beadványunkban kifejezetten rögzítettük, hogy nem állapítható meg az ügyazonosság, mert az alapügy felperese által hivatkozott ügyekben és az alapügyben

- (i) eltérő a háttértényállás;
- (ii) más típusú biztosítások képezték vizsgálat tárgyát, más rendeltetési céllal;
- (iii) az alapügyben más jogszabályi rendelkezések voltak alkalmazandók;
- (iv) az alapügyben eltérő, jogi szempontból releváns magatartást vizsgáltak.

2.4 A fentiekkel szemben a Kúria a Határozatban sommásan megállapította, hogy „*a súlyos gondatlanság körében maradéktalanul osztotta a felperes érvelését mind a jogegységi helyzet fennállása, mind az ügyazonosság, mind a jogértelmezési kérdés lényegét érintően.*”

2.5 A Kúria az ügyazonosságot azért állapította meg, mert

- (i) az ügyek tárgya vagyonbiztosítási szerződés szabályainak értelmezése volt;
- (ii) a biztosított szabályszegés tudatos volt;
- (iii) a károkozók tudatos szabályszegése és a káresemény mint biztosítási esemény közötti okozati összefüggés vizsgálata a per tárgyát képezte;
- (iv) a felperesek mindkét esetben a biztosító helytállási kötelezettségének a megállapítását kérték, az alperesi biztosítók pedig mindkét esetben arra hivatkoztak, hogy súlyos gondatlanság miatt mentesülnek a felelősség alól.

[REDACTED] határozatok összevethetősége körében nem tulajdonított

[REDACTED] szabályozásának általunk kifejtett különbözőségének;

- (ii) sem az eltérő jogszabályi rendelkezések tartalmának (nevesül, hogy **esetünkben nem az okozás súlyos gondatlanságát kell vizsgálni, hanem a kármegelőzés során tanúsítandó elvárható magatartás megvalósulását**);

- (iii) sem a szabályszegés különbözőségének, sem a biztosítási termékek különbözőségének, és a Kúria különösen restriktív gyakorlatával szembe menve, mindössze három soros indokolással „tudta le” az ügyszabályszerűség kérdését.

- 2.7 Figyelemreméltó, hogy a fentiek ellenére a Kúria a Határozat után cca. 1 hónappal hozott, *Jpe.IV.60.014/2022/9.* számú jogegységi határozata [27] bekezdésében kifejezetten rögzítette, hogy

*„Azonos jogintézményekre vonatkozó jogszabály értelmezés során az értelmezéssel érintett **határozatok összevethetőségét kizárja**, ha az értelmezést igénylő jogszabályi rendelkezés időközben a tartalmát érintően módosult, ezért ezen határozatok nem képezték a jogegységi eljárás tárgyát.”*

- 2.8 A Kúria – a fenti gyakorlatával ellentétben - az Alkotmányjogi Panaszunk által érintett Határozatában, teljesen önkényesen, az alábbiak ellenére ügyszabályszerűséget állapított meg, ahelyett, hogy a releváns különbségek miatt egyenesen a határozatok összevethetőségének kizártságát állapította volna meg:

- 2.8.1 az alapügy felperese által hivatkozott 2013-as Kúriai Ítélet és 2019-es Kúriai Ítélet és a Határozat alapjául szolgáló ítélet **tényállásai eltérnek** abban, hogy az egyikben a szabályszegés abban áll, hogy a legnagyobb megengedett sebességet túllépték, amíg a jelen eljárás alapjául szolgáló alapügy tényállása, hogy a targoncát – az ilyen kifejezett tilalom ellenére – manuális üzemmódban irányították. Összehasonlíthatatlan az a mindennapos jelenség, hogy valaki a közúton túllépi a legnagyobb megengedett sebességet, és az, hogy valaki egy ún. szűkfolyosós raktári technológia elvén működő, az emberi hibát indukciós megvezetéssel kizáró munkakörnyezetben mégis manuálisan vezeti a targoncát;

- 2.8.2 az alapügyben az Indítványozó mentesülését egy olyan biztosítási szerződés alapján kellett megítélni, amelyre már a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi törvény rendelkezéseit kellett alkalmazni. Ezzel szemben mind a 2013-as Kúriai Ítélet, mind a 2019-es Kúriai Ítélet tárgyát képező ügyek a régi Ptk. rendelkezéseit alkalmazták. Márpedig a régi Ptk. hatálya alatt a targoncát vezetővel szemben a vonatkozó szabályozás **egyoldalúan kógens** volt, amely az ügyleti eltérést csak egy meghatározott érdek-irányban engedte meg, nevesül a biztosítottak javára (ld. *régi Ptk. 567. § (1) bek.*). Mivel a Ptk. a nem fogyasztókkal kötött biztosítási szerződések szabályozását illetően szakított az egyoldalú kógenciával, elismerve a biztosítási jogügylet kereskedelmi jogias

jellegét, az alapügybeli all risk típusú vagyonbiztosítási szerződés a felperes által hivatkozott döntések alapját képező tényállásokhoz képest **eltérő anyagi jogi környezetben** jött létre, és mivel az alapügy felperese nem minősül fogyasztónak, a megváltozott jogi szabályozás nagymértékű szabadságot biztosított a felek számára a biztosítási szerződés tartalmának kialakításában. A Ptk. szabályai a szerződő feleket – szemben a régi Ptk. egyoldalúan kógens rendelkezéseivel - nem kötötték sem a kármegelőzési kötelezettségre, sem a mentesülésre vonatkozó szerződéses rendelkezések kialakítása körében. Ennek megfelelően az Indítványozó szabályzatának IX.5 pontja a Ptk. biztosította diszpozitivitás adta keretek között nem teljesen vétkességi alapon, hanem objektív alapon határozta meg a mentesülés szempontjából releváns magatartás mércéjét, az alábbiak szerint: *„a súlyos gondatlanság megítélése tekintetében az ÁVF X.1. pontjában felsorolt személyek esetén, mint szakképzett szervezettől, illetve személytől elvárható magatartás a mérvadó.”* A szóban forgó szabályzat a Ptk. 6:78. § (2) bekezdésének megfelelően pedig kifejezetten rögzíti, hogy *„Jelen feltétel IX.5. pontja alapján – eltérően a Ptk. 6:463-464. §-ától – az ÁVF X.1. pontjában felsorolt személyek egy a szakképzett személytől elvárható gondosságot kötelesek tanúsítani a kármegelőzés körében.”* A Kúria a felülvizsgálati eljárásban tehát a targonca vezetőjével szemben, **a szakképzett személytől elvárható magatartás mércéjét állította, és nem az általában elvárható magatartását.** Az alapügyben eljáró bíróságoknak tehát nem általában kellett meghatározni a súlyosan gondatlan magatartás mércéjét, hanem az adott, az alapügy felperese által hivatkozott jogesetektől *eltérő*

- (i) jogszabályi környezetben,
- (ii) tényállás mellett,
- (iii) szerződési feltételek értelmezésével

kellett döntést hoznia a tekintetben, hogy a konkrét esetben megállapítható-e a biztosító mentesülése:

[REDACTED] Ítélet, mind a 2019-es Kúriai Ítélet a biztosított által követelt magatartást vizsgálta a biztosító mentesülése szempontjából. A Kúria a 2019-es Kúriai Ítélettel hozott Kúriai Ítélet ezzel szemben a **kármegelőzési kötelezettség megszegésével** kapcsolatos mentesülési okot vizsgálta. A régi Ptk. 556. § (1) bekezdése tisztán vétkességi alapú vizsgálatot követelt meg, következésként ennek megfelelően kellett értékelni a biztosítottak *károkozó* magatartását mind a 2013-as Kúriai Ítélet, mind a 2019-es Kúriai Ítélet esetében.

Ezzel szemben a Ptk. 6:463. § (1) bekezdése szerint, a szerződő fél és a biztosított a kár megelőzése érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartást köteles tanúsítani (az ÁVF X.1 pontja ezt a **felróhatósági mércét** konkretizálta a „szakképzett szervezettől, illetve személytől elvárható magatartás” mércéjére). A kármegelőzési kötelezettség megszegésének, a mentesülés körében történő értékelésénél tehát a Ptk. alapján többé **nem a vétkességi, hanem a felróhatósági alapú tényállás alkalmazandó.** „Ha ezzel ellentétben, a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettség kapcsán is azt a mércét alkalmazzuk, hogy a biztosító mentesüléhez csak az ügyfél szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása vezethet, akkor értelmét veszítené a Ptk. 6:463. §-ában annak a kifejezett meghatározása, hogy az ügyfél a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettség kapcsán az adott helyzetben általában elvárható magatartást köteles tanúsítani. Ennek megfelelően a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettség megsértése esetén a **biztosító a korábbi szabályokhoz képest könnyebben mentesül a Ptk. alapján.** A mentesülési szabályokra való utalás miatt azonban továbbra is a biztosítón van a bizonyítási teher, és ez azt jelenti, hogy - a Ptk. 6:519. §-ának a szabályával szemben - a biztosítónak kell bizonyítania azt is, hogy az ügyfél magatartása felróható volt.”¹

2.9 A fentieket a Kúria jogegységi panasz tanácsa még csak nem is érintette Határozatának indokolásában, annak ellenére sem, hogy azokat Indítványozó a jogegységi panasz eljárásban előterjesztett iratában mintegy 15 oldalon keresztül igyekezett a lehető legszabatosabb és legvilágosabb módon kifejezni.

2.10 A Kúria jogegységi panasz tanácsának önkényes eljárása azáltal sérti Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy az eljárás a Ptk. 6:463. §-át, az Indítványozó szabályzatát és a Kúriának az ügyazonosság, s így a határozatok összevethetősége körében eddig kijegecesedett gyakorlatát teljesen figyelmen kívül hagyva, teljesen eltérő, önkényes irányt vett, ami oda vezetett, hogy a Kúria össze nem vehető határozatok alapján állapított meg eltérést és ez a kötelező elvi tartalmat.

panasz tanácsa tehát az ügyazonosság törvényi
hétágát kitöltő saját gyakorlatától, a
jogbiztonság elvét és Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát
megsértve – a jogegységi célhoz képest paradox módon – önkényesen

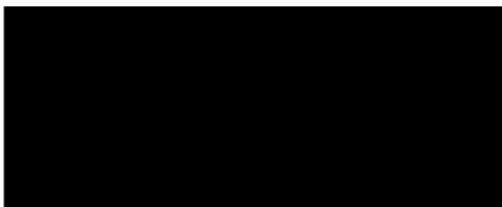
¹ TÓKEY Balázs: *A Biztosítási szerződések*. In: Gárdos-Vékás (szerk.): *A Polgári Törvénykönyv kommentárja*, ld. a 6:464. §-hoz fűzött kommentárt

eltért, hiszen a 2013-as Kúriai Ítélet és a 2019-es Kúriai Ítélet, valamint a Kúria jogegységi panasszal támadott alapügybeli ítéletének az összevethetősége eleve kizárt volt a Kúria jogegységi panasz tanácsainak eddigi gyakorlata alapján. Az Indítványozó panaszának A) fejezetében éppen amiatt hívja fel a figyelmet a mulasztásos alkotmány sértés tényére, mert az ügyazonosság vizsgálata körében irányadó szempontrendszer törvényi meghatározottságának hiánya megteremti a lehetőségét a Határozat meghozatalához vezető hasonlóan önkényes eljárásoknak.

- 2.12 A szoros összefüggés miatt ezúton is felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát sértő fentiek szerinti önkényes eljárás eredményeként meghozott Határozat következetes alkalmazása, annak normatív jellege miatt arra vezet, hogy a Ptk. 6:463. §-a, és a biztosítók annak megfelelően kialakított általános biztosítási feltételei teljesen kiüresednek a bírósági gyakorlatban. **E körben nyer jelentőséget, hogy a biztosítók mentesülése körében a Határozat kirívóan *contra legem* érvelése elérte az alaptörvény-ellenesség szintjét (ld. az Alkotmányjogi Panasz B) fejezet 2.3.1 – 2.3.12 pontját),** hiszen a Határozat nem tulajdonít jelentőséget annak, hogy a Ptk. tételes jogi rendelkezései - ahhoz képest, hogy a biztosítók mentesülése körében a kármegelőzési kötelezettség megsértése, vagy maga a károkozás a vizsgálat tárgya - különböztetnek a vétkességi és a felróhatósági alapú, azaz objektív és szubjektív tudati elemek vizsgálata között. Mindezek miatt állítjuk, hogy a Kúria a jogegységi határozat meghozatalakor túllépte a jogegység biztosítására vonatkozó alaptörvényi felhatalmazás kereteit, és elvonta a törvényhozói hatalmi ág jogkörét, ami az Alaptörvény sérelmét eredményezte.

Budapest, 2022. október 31.

Tisztelettel,

Indítványozó

képviselőként:

Dr. Molnár István

Ügyvéd

Molnár & Társa Ügyvédi Iroda